روزگار یک داوطلب

بربامِ دردِ حقیقت

شارمین میمندی‌نژاد*

هیچ‌کس از حال ما خبر ندارد. تنها تو خدایی و خبر داری. اگر کسی بخواهد با تهمتی زشت، بی‌خبران را خبر کند و موج مکری به راه بیندازد، تو مکروا و مکر اللّهی. مدّتی است که جاخوش‌کردگان بر سفره بیت‌المال، عکسی را این‌سو و آن‌سو می‌گردانند و می‌گویند جمعیت امام علی(ع) در حال آموزش مسائل جنسی به کودکان چشم‌وگوش‌بسته مناطق محروم سرزمینمان است؛ تا از آبِ گل‌آلود، ماهی مطلوبِ حزبشان را بیرون بکشند. بدون آنکه بدانند واقعیت، فراتر از هر تصویری است. در خانه‌های محرومان این شهر، با بیداد مواد مخدر، بحران سوءاستفاده جنسی، چشم و گوش کودکان را بر کودکی‌شان بسته است.

خانه‌ای در خاک‌سفید. ماه رمضان سال ۱۳۹۳. به همراه اعضای جمعیت، مراسم دعایی در خانه‌ای می‌گذاریم که در نبودِ مسئولیت شریفِ مسئولان، ظلماتش بیداد می‌کند. درِ این خانه، به روی همه دربه‌دران باز است. هر معتادی می‌تواند با هزارو ۵۰۰ تومان، برای مصرف خود در این خانه سقفی داشته باشد. مرد خانه سال‌هاست تمام بدنش به عفونت اعتیاد نشسته و ریشه شرمش را از دست تنگش در برابر خانواده، با مخدرِ شیشه بُریده بود. پیرزنی مرفینی درحالی‌که موش‌های کثیف و بطالت آن خانه، انگشتان پایش را به دندان جراحی بریده بودند، در کف خانه، فریادزنان افتاده بود. تنها تصویری که در این چند سال، دو دختر به‌استخوان‌نشسته آن خانه دیده بودند، مردانی بی‌رگ است که در قبیح‌ترین شکل، به دنبال رگی در زیر بدن‌شان می‌گردند، به وقت خماری، کتکشان می‌زنند و به هنگام نشئگی، به این دو طفل بی‌پناه تجاوز می‌کنند. دختر بزرگ‌تر که ۱۲ سال داشت، باردار بود و دیگری هشت‌ساله و هر دو نیز در خیال کودکانه‌شان، آنچه بر سرشان می‌آمد، طبیعت و اقتضای زندگی همه دخترکان شهر می‌پنداشتند. در یک اتاق، زنی نیم‌برهنه در حال دودکردنِ رؤیای خوش‌خیالی آقازادگان متعصب و کوری بود که هنوز فکر می‌کنند با بستن دکمه گلوگاهشان، اسلام‌شان برقرار است. این سومین کودکی است که این زن در این خانه به دنیا می‌آورد. پسر اول یادگار روزهای پاکی است که بر یک بساط نشسته و با او مشغول مصرف است. دختربچه دوم را فروخته‌اند و حال تنها این نوزاد شش‌ماهه مانده که سرنوشتش از نطفگی، تلخ‌ترین است. به اتاق که سرک می‌کشیم، زنان و مردان و کودکان نیمه‌عریان همگی در حال لولیدن در هم هستند.

دانشجویان پاکدل داوطلب جمعیت امام علی(ع) به زانوی تضرع می‌افتند و به بی‌بضاعتان، قول حمایت با جیب‌های دانشجویی‌شان را می‌دهند، به شرط آنکه امشب خاکسترنشینان ظلام، به سمت نور آیند و اعتیادشان را ترک کنند... بی‌خبران چه می‌دانند از حال ما؟! جایی که معتادش گوشِ شنیدن داشت و به ترک اعتیادش قیام کرد، اینِ سفره‌نشینانِ بیت‌المال، به اشتیاق، پنبه در گوش می‌فشارند. باکی نیست که توکل شما بر تصویری است که دست به دست در بی‌حیایی دنیای مجازی، به تهمت می‌چرخانید و توکل ما بر خدای کودکان دردمند این دیار.

*مؤسس جمعیت امام علی(ع)

بررسی استفاده از معروفیت گنجینه «کوه‌نور» در تجارت دیگر کشورها

رد پای کوه نور در کوچه‌پس کوچه‌های پراگ

فاطمه بدیعی

شهر پراگ به گواهی همگان یکی از زیباترین پایتخت‌های کشورهای اروپایی است. معماری خیره‌کننده، بناهای افسانه‌ای و اماکن تاریخی پایتخت جمهوری چک هر بازدیدکننده‌ای را مسحور خود می‌کند. در جای‌جای این شهر می‌توان رد پای وقایع تاریخی کشور چک و تحولات اروپا را دنبال کرد و شاهد تبلور هنر در گوشه و کنار آن بود. با این همه نشانی از شهری مدرن، توسعه‌یافته و منظم با به‌روزترین امکانات و برندهای جهانی نیز از شاخص‌های اصلی پراگ امروزی محسوب می‌شود. اما در میان این همه آثار چشمگیر، دیدن واژگانی آشنا در کشور اسلاوزبان اروپایی برای من فارسی‌زبان حس و حال دیگری دارد. کوه نور! وقتی نخستین‌بار در مرکز توریستی این شهر، تابلوی KOH-I-NOOR را بر سردر یک فروشگاه بزرگ لوازم‌التحریر دیدم، میخکوب شدم. به آن نگاه کردم و با خود گفتم این در یک کشور کوچک ۱۰میلیونی با یکی از کمترین تعداد مهاجران در میان کشورهای اروپایی - بنا به قولی فقط حدود ۴۰۰ ایرانی مهاجر- به چه معناست. برندی متعلق به یک ایرانی موفق سرمایه‌گذار که خواسته هویت خود را به رخ جهانیان بکشد؟! یا شاید هم یک سرمایه‌گذاری مشترک...!؟

چندروزی فکرم با این پرسش درگیر بود، تا اینکه با دیدن مجدد این نام روی یکی از ایستگاه‌های ترام یا همان تراموای شهر کنجکاوی‌ام بیشتر شد. به‌عنوان یک ایرانی با دیدن نامی که مایه مباهات هر فارسی‌زبان است، شور و شعف خاصی پیدا کرده و دیگر چاره‌ای جز سردرآوردن از رمز و راز این نام آشنا در آن کشور غریب اروپایی نداشتم. می‌دانستم که زبان چکی از زبان‌های اسلاو با ریشه هندواروپایی است ولی از آنجا که از زبان لاتین جدا شده، برای فارسی‌زبانان واژگان آشنایی ندارد و غریب‌تر از دیگر زبان‌های اروپایی با ریشه ژرمنی مانند آلمانی، فرانسوی یا انگلیسی به نظر می‌رسد.

قصه کوه نور هم که برای همه ما بلکه همه جهان آشناست، همان الماس مشهور و زوج الماس «دریای نور»، یکی از بزرگ‌ترین و زیباترین الماس‌های دنیا که متعلق به یکی از راجه‌های هندی در سرزمین راجپوتانا از ممالک هند بود. این الماس در قرن هفدهم به دست پادشاهان سلسله گورکانیان هند افتاد، تا زمانی که نادرشاه افشار در سال ۱۷۲۹ میلادی پس از تسخیر هند، آن را بر تاج محمدشاه، پادشاه گورکانی هند دید و گفت: «این کوهی از نور است» و از آن تاریخ نام «کوه نور» بر آن ماندگار شد. کوه نور پس از مرگ نادر به وسیله احمدشاه درانی به افغانستان منتقل و پس از شکست شاه شجاع از سردار هندی الماس مزبور به هند بازگشت داده شد. سرانجام کوه نور به تصرف استعمارگران انگلیسی در شرکت هند شرقی درآمد و در سال ۱۸۵۰ به خاندان سلطنتی بریتانیا و ملکه ویکتوریا اهدا شد. در سال ۱۸۵۱ در نمایشگاه بزرگی که در هایدپارک لندن برگزار شد، به نمایش عموم گذاشته شد و این بزرگ‌ترین الماس شناخته‌شده جهان تا آن روز، چشم همگان را خیره کرد. الماس کوه نور پس از تراشی که روی آن صورت گرفت، از وزن اولیه ۱۰۸ قیراط به ۱۰۵.۶ قیراط فعلی کاهش یافت و از سال ۱۹۵۳ بر تاج پادشاهی ملکه انگلیس جای گرفت و تا سال ۲۰۰۲ به این منظور مورد استفاده قرار می‌گرفت. از آن پس به دستور ملکه الیزابت در خانه جواهرات برج لندن برای نمایش عمومی نگهداری می‌شود.

مسلما شهرت این الماس یگانه که ادعا بر سر مالکیت آن بین انگلیس، هند، ایران، پاکستان و افغانستان همچنان محل اختلاف است، از همان بدو ورود به قاره اروپا توجه جهانیان را به خود جلب کرد و از چشم فرانس هارتموث نوبلمن (۱۸۳۲-۱۸۹۶ م) نیز دور نماند، صاحب یکی از بزرگ‌ترین و موفق‌ترین شرکت‌های تولید لوازم‌التحریر و ملزومات هنری و اداری در آن زمان تا امروز. به این بهانه بهتر است نگاهی بیندازیم به تاریخچه تأسیس و فعالیت شرکت کوه نور و وضعیت فعلی آن در زمان حال.

سرآغاز تأسیس این شرکت به سال ۱۷۹۰ باز می‌گردد، زمانی که جوزف هارتموث (۱۷۵۸-۱۸۱۶م) واحد تولیدی هارتموث را با هدف اولیه ساخت ظروف سفالین و سرامیک در وین به راه انداخت. او بسیار زود توانست موفقیت‌های درخورتوجهی را برای شرکت کسب کند. وی در سال ۱۸۰۲ با ترکیب خاک رس و سرب سیاه با نسبت معین، تحولی در ساخت مدادهای گرافیتی موجود در بازار که پیش از آن در انحصار انگلیسی‌ها بود، ایجاد کرد و با این موفقیت، قیمت محصول جدید توانست جوایز متعددی را در نمایشگاه‌های بین‌المللی قرن نوزدهم و اوایل قرن بیستم از آن خود کند. به‌این‌ترتیب مداد گرافیتی زردرنگ کوه نور تحت نام ۱۵۰۰ به مشهورترین مداد گرافیتی جهان بدل شد. کامیابی چشمگیر این مداد تا حدی پیش رفت که به‌عنوان شاخص استاندارد کیفی سایر شرکت‌های جهان درآمد و حتی نام شرکت هم تحت‌تأثیر همین محصول به شرکت کوه نور هارتموث تغییر یافت.

درحال‌حاضر نیز این شرکت چکی به‌عنوان یکی از برندهای مهم صنعت لوازم‌التحریر با بیش از ۲۲۰ سال سابقه فعالیت، غالب بر چهارهزارو ۵۰۰ نوع کالا اعم از مداد، انواع ماژیک، رنگ، جوهر و سایر ابزار نقاشی و لوازم‌التحریر را به حدود ۸۰ کشور دنیا عرضه می‌کند و صاحب چندین شرکت تابعه در کشورهای اروپایی و غیراروپایی است. در سرتاسر پایتخت چک و سایر شهرهای این کشور سرسبز، فروشگاه‌های متعددی با تابلوی بزرگ کوه نور، این یادگار ایران‌زمین را هرروزه به چشم هر رهگذر و خریداری می‌رساند. هرچند شاید خود چکی‌ها، هنگام خرید از فروشگاه‌های مرکزی کوه نور یا بخش لوازم‌التحریر فروشگاه‌های بزرگ زنجیره‌ای مانند تسکو، کافلند، آلبرت و... کمتر اطلاعی از نشان و ریشه لغوی پارسی این برند داشته باشند. ولی آنچه مسلم است، محصولات کوه نور یا به قول چکی‌ها «کُهی نور» تولیدی ملی و مایه افتخار هر چکی محسوب می‌شود، شرکتی که در جریان‌های تاریخی و سیاسی پرفرازونشیب این کشور - از اشغال به وسیله نازی‌ها گرفته تا اسارت در چنگال کمونیسم- پابرجا ماند و همچنان محصولات خود را با کیفیت خوب به مشتریان وفادار چکی عرضه می‌کند. محصولی که هم از نظر کیفیت و هم از لحاظ نشان تاریخی و پیوند زبانی توان آن را دارد که در آینده‌ای نزدیک به چشم و حتی به سبد خانوارهای ایرانی بیاید.

البته جذابیت این نام برای چکی‌ها محدود به شرکت کوه نور هارتموث نماند و شرکت دیگری نیز از همین نام برای معرفی محصولات خود استفاده کرد. والدس و همکارانش در سال ۱۹۰۲ کارگاهی برای تولید قطعات کوچک فلزی صنعتی در پراگ تأسیس کردند. این شرکت به‌تدریج توانست روند رو به رشدی داشته باشد و با مدرنیزه‌کردن شرکت در آن زمان و ساخت یکی از پیشرفته‌ترین کارخانجات از نظر ماشین‌آلات و فضای کاری و رفاهی مناسب برای کارکنان، موفقیت درخورتوجهی به دست آورد. پس از آن والدس در اقدامی استراتژیک، نام الماس مشهور «کوه نور» را برای شرکت برگزید و وارد بازارهای اروپا و آمریکا شد. در همین زمان بود که لگوی مشهور شرکت «دوشیزه کین» (Miss KIN) - دختری با دکمه فلزی کوه نور بر یکی از چشمانش- ایجاد شد. ماجرا از این قرار بود که در یکی از سفرهای تبلیغاتی محصولات به آمریکا، روی عرشه کشتی دخترخانمی به شوخی یکی از دکمه‌های قابلمه‌ای بزرگ تبلیغی شرکت را به جای عینک تک‌عدسی بر چشم خود می‌گذارد، والدس از این حرکت خوشش می‌آید و از دختر عکس می‌گیرد و این عکس به لگوی شرکت بدل می‌شود.

البته با آغاز جنگ جهانی دوم در ۱۹۳۹ آهنگ رشد شرکت نیز متوقف و مدیریت شرکت از دست صاحبان آن غصب شد. سرانجام در سال ۱۹۴۵ شرکت کوه نور ملی شد و توانست با شرایط بهتری به روند تولیدی خود ادامه دهد. بعد از ۱۹۸۰ شرکت به دلیل کمبود منابع، با مشکلاتی جدی در تولید دست‌وپنجه نرم می‌کرد، هرچند به‌زودی توانست با طرح‌ریزی برنامه‌های جدید تولیدی بر مشکلات پیش‌آمده فائق آید.

امروزه شرکت کوه نور والدِس، تولیدکننده اقلام زینتی، لوازم خیاطی و اجناس خرازی از زیپ، سنجاق‌قفلی، سوزن ته‌گرد، سگک، قزن، دکمه، دکمه قابلمه‌ای و گیره فلزی و پلاستیکی گرفته تا گیره‌هایی با آلیاژ روی برای صنایع خودروسازی، پرچ مورد استفاده در صنایع کاغذی، محور چرخ (اکسل)، کش حلقه‌ای و دیگر تولیدات از این قبیل است. قریب به نیمی از محصولات این شرکت به بیش از ۵۰ کشور جهان صادر می‌شود. این شرکت از اعضای انجمن صنایع نساجی، پوشاک و چرم (ATOK) است و به دلیل کیفیت محصولاتش صاحب چندین جایزه بین‌المللی شده است. محل این شرکت در منطقه ۱۰ (ورشوویتسه) پراگ قرار دارد و ایستگاه ترام هم به واسطه همین شرکت به نام «koh-i-noor» نام‌گذاری شده است.

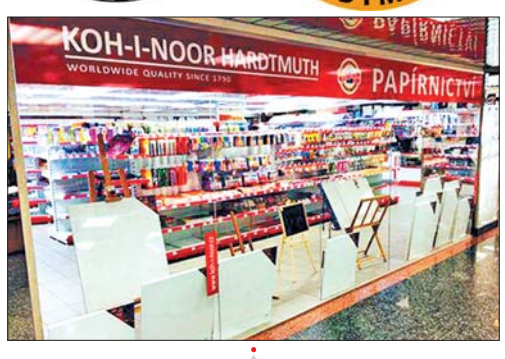

نادرشاه افشار در سال ۱۷۲۹ میلادی پس از تسخیر هند، آن را بر تاج محمدشاه، پادشاه گورکانی هند دید. کوه نور پس از مرگ نادر به وسیله احمدشاه درانی به افغانستان منتقل و پس از شکست شاه شجاع از سردار هندی الماس مزبور به هند بازگشت داده شد. سرانجام کوه نور به تصرف استعمارگران انگلیسی در شرکت هند شرقی درآمد و در سال ۱۸۵۰ به خاندان سلطنتی بریتانیا و ملکه

جهانی مداد کاهش یافت. کارخانه هارتموث در سال ۱۸۴۸ به دلایل اقتصادی و فراوانی مواد خام به شهر چسکه بوُدیویتسه، شهری در جنوب پراگ در جمهوری چک امروزی - بوهمیا و سرزمین چک در آن دوران جزئی از حکومت اتریش-مجارستان بود - نقل مکان یافت. در سال ۱۸۷۰ شرکت تولید محصولات سرامیکی را متوقف کرد و تولیدات خود را منحصرا بر نوشت‌افزار متمرکز کرد. تا اینکه فرانس هارتموث، نوه جوزف، دانش‌آموخته رشته مهندسی مکانیک و طرح‌ریزی ماشین‌آلات مدرن از انگلیس کار را به دست گرفت. او نقش تعیین‌کننده‌ای در افزایش روند تولید و طراحی‌های جدید شرکت داشت و با مدیریت او شرکت توانست در چند سال سهم خود از بازارهای داخلی را چندبرابر کند. ولی دلیل اصلی شهرت وی به واسطه تولید مدادی با ترکیبی جدید بود که پس از گرفتن تأیید از مراحل سخت آزمایشی در سال ۱۸۸۹ وارد بازار شد. فرانس که در طول اقامتش در انگلیس شاهد انتقال بزرگ‌ترین الماس زردرنگ جهان از هندوستان به خزانه سلطنتی ملکه ویکتوریا بود، نام این محصول جدید را کوه نور گذاشت. مدادهای تولیدی تا آن دوره، به دلایل فنی تنها به رنگ‌های تیره و با درجه‌بندی‌های محدود عرضه می‌شد. فرانس هارتموث، مدادهای جدیدی را به رنگ زرد و با نزدیک به ۲۰ درجه سختی روانه بازار کرد. تا پیش از آن، سختی مداد فقط با عدد مشخص می‌شد، وی مداد نرم را با نشان B در درجات ۱-۸، مداد سخت را با نشان H در درجات ۱-۱۰ و مداد متوسط را با نشان HB نمادگذاری کرد، شیوه‌ای که تا امروز نیز با کمی تغییر به صورت یک استاندارد جهانی به کار گرفته می‌شود. مداد کوه نور که با یک‌سوم قیمت مدادهای بازار عرضه می‌شد، موفقیت بی‌سابقه‌ای یافت و این

یادداشت

نسیم مهرورزی

ابراهیم ایوبی.وکیل دادگستری

ای وای بر اسیری کز یاد رفته باشد
در دام مانده باشد صیاد رفته باشد
(حزین لاهیجی)

پنجم خردادماه در تقویم رسمی به نام روز «نسیم مهر» (حمایت از خانواده زندانیان) نام‌گذاری شده است. شورای عالی انقلاب فرهنگی این تصمیم را در سال ۱۳۸۸ با هدف جلب توجه افکار و احساسات عمومی نسبت به مشکلات خانواده‌های افراد در بند، اتخاذ کرد. مجازات حبس در تاریخ بشر پیشینه‌ای طولانی دارد و با اندکی تفاوت، تقریبا در همه جای دنیا مشاهده شده است. علاوه بر آثار تاریخی مانند بنای زندان هارون‌الرشید در ناحیه توس خراسان و اثر تاریخی کوه زندان در منطقه تخت سلیمان آذربایجان غربی، وجود «حبسیه» یا «زندان‌نامه»ها در تاریخ ادب فارسی گواهی بر این مدعاست.

هرچند براساس مبانی حقوق کیفری، اصل بر «شخصی‌بودن جرم و مجازات» است، به این معنا که کیفری تنها باید نسبت به شخص مجرم اعمال شود و نه شخص دیگر و با وجود اینکه این اصل در شریعت اسلام دارای سابقه است و از اصول متعددی از قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران (مانند: اصول سی‌وششم مربوط به «اصل برائت» و سی‌وهفتم «اصل قانونی‌بودن صدور حکم و اجرای مجازات») نیز استنباط می‌شود؛ اما ناخواسته مجازات و محرومیت‌های ناشی از تحمل کیفر حبس علاوه بر شخص مجرم، دامن‌گیر خانواده و اطرافیان او هم می‌شود.

در ایران «سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور» به‌عنوان نهادی زیر نظر قوه قضائیه مسئولیت نگهداری، اصلاح و پرورش محکومان به حبس را بر عهده دارد. آیین‌نامه اجرائی سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور، «زندان» را این‌گونه تعریف می‌کند: «زندان محلی است که در آن محکومانی که حکم آنان قطعی شده است با معرفی مقامات قضائی صلاحیت‌دار و قانونی برای مدت معین یا به طور دائم به منظور تحمل کیفر، با هدف حرفه‌آموزی، بازپروری و بازسازگاری نگهداری می‌شوند». براساس آمار منتشر در سایت «مرکز بین‌المللی مطالعات زندان» (http://www.prisonstudies.org)، در سال ۱۳۹۳ بیش از ۲۲۵ هزار نفر در ایران زندانی بوده‌اند که با توجه به میزان جمعیت، سرانه زندانیان در کشور ۲۸۷ نفر به ازای هر صد هزار نفر است. این مقدار در مقایسه با سرانه دیگر کشورها، رقم بالایی محسوب می‌شود. در دو دهه اخیر درصد رشد جمعیت محبوسان، بیش از درصد رشد کل جمعیت بوده است.

از زمان شروع ریاست آیت‌الله سیدمحمود هاشمی‌شاهرودی بر قوه قضائیه و با توجه به بینش فقهی ایشان که نهاد زندان را غیراسلامی می‌دانستند، تلاش‌هایی در جهت کاهش جمعیت کیفری از طریق حبس‌زدایی، مجازات‌زدایی و در نهایت قضازدایی آغاز شد. این کوشش‌ها، نخست در قالب بخش‌نامه و توصیه به قضات بود تا سرانجام در سال‌های ۱۳۹۲ و ۱۳۹۴ به ترتیب قوانین مجازات اسلامی و آیین دادرسی کیفری بازنگری شد و امکان بیشتری را برای قضات در زمینه تبدیل یا کاهش مجازات حبس فراهم کرد.

ادامه در صفحه ۱۷

جدول ۲۸۳۴ ■ طراح: بیژن گورانی

افقی:

۱- ماه میهمانی خدا- شهر مقدس برهماییان- واحد فرعی کار و انرژی ۲- عنوانی احترام‌آمیز برای شخص مرده- دماسنج ۳- مکمل زیبایی رو- سیاست نژادپرستی- نویسنده ۴- زندان مسعود سعد سلمان- سرمای شدید- صدای اسب ۵- مایعی فرار با طعم تند و سوزان- جمله قرآنی- فریاد شادی ۶- پوشاکی زنانه- کاغذ ضخیم- نازیبا ۷- از ادوات ورزش بدنسازی- بالکن- بله آلمانی ۸- فقیر و بی‌چیز- حامی و پشتیبان ۹- غذای رقیق- از مرکبات- همسایه اردن و عراق ۱۰- رخنه‌گر اینترنتی - فقیر و بی‌چیز- گریزان ۱۱- هراس‌انگیز- گرم نیست- لگد ۱۲- کاشف الکل- بیماری مالاریا- گودال ۱۳- انبار گندم- به گیاهان بدون دانه گفته می‌شود- مجرای خون ۱۴- مراسمی برای معرفی کتاب تازه‌منتشرشده- از روی بی‌اطلاعی ۱۵- دوره ۱۰روزه- عرضه و توانایی- رسانه شنیداری.

عمودی:

۱- داستان جنگی منظوم- گلی زیبا- جای پا ۲- طریقه و روش- کرم شب‌تاب- سرمشق و الگو ۳- مخالف- صمیمی و بی‌ریا- بارکد ۴- شهرستانی در آذربایجان شرقی- زبانی از خانواده زبان‌های هندواروپایی- اهرم جابه‌جایی اجسام سنگین ۵- مادر اختراع است- مناسب مردان- حیران و سرگردان ۶- سقف فقرا- شهری در استان آذربایجان غربی- ضمیر انگلیسی ۷- غیرقابل انکار- کوه آتشفشانی ایتالیا- قدرت و نیرو ۸- نوعی لباس بچه- محتاج غذا ۹- نوعی انرژی- ظرف کنسرو- مسافر ۱۰- تکرار حرف دوازدهم الفبا- اسب تندرو- برای محافظت از سوز و سرما به پیشانی می‌بندند ۱۱- ماهی- بسیار سخت و مشکل- بلبل ۱۲- حلقه فلزی یا پلاستیکی جهت توزیع بار پیچ و مهره- رنجش و آزردگی- ضمیر متکلم‌وحده ۱۳- اجازه انتشار روزنامه- شهری در عراق- احداث آن موجب رونق کشاورزی است ۱۴- مقام و منزلت - دندان‌های اولیه- زبان پهلوی اشکانی ۱۵- شعله آتش- مثل و مانند- رود مهم چین.

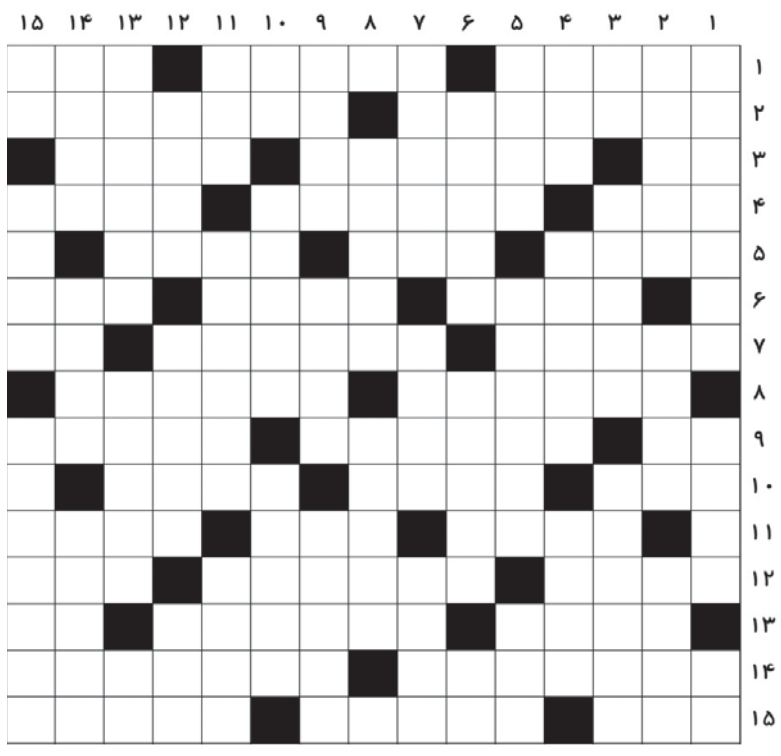

حل سودوکو سخت

۶	۵	۷	۲	۸	۳	۹	۴	۱
۲	۸	۱	۹	۵	۴	۷	۳	۶
۹	۴	۳	۱	۶	۷	۸	۵	۲
۷	۱	۲	۴	۹	۵	۶	۸	۳
۴	۶	۵	۳	۷	۸	۲	۱	۹
۳	۹	۸	۶	۲	۱	۴	۷	۵
۵	۲	۴	۸	۳	۹	۱	۶	۷
۸	۷	۶	۵	۱	۲	۳	۹	۴
۱	۳	۹	۷	۴	۶	۵	۲	۸

حل سودوکو ۱۸۲۹

۹	۴	۷	۸	۶	۲	۱	۳	۵
۶	۳	۲	۵	۹	۱	۸	۷	۴
۸	۵	۱	۴	۷	۳	۲	۶	۹
۴	۶	۹	۱	۵	۷	۳	۸	۲
۵	۲	۳	۹	۸	۶	۴	۱	۷
۱	۷	۸	۳	۲	۴	۹	۵	۶
۷	۱	۴	۶	۳	۹	۵	۲	۸
۳	۸	۶	۲	۴	۵	۷	۹	۱
۲	۹	۵	۷	۱	۸	۶	۴	۳

جدول ۲۸۳۳

سودوکو سخت ۱۸۳۰

قانون‌های حل جدول سودوکو:

۱- در هر سطر و ستون باید اعداد یک تا ۹ نوشته شود. بدیهی است که هیچ عددی نباید تکرار شود.

۲- در هر مربع ۳×۳ اعداد یک تا ۹ باید نوشته شود و در نتیجه هیچ عددی نباید تکرار شود.

۷			۱				۲	
۹	۱	۵	۶					
				۴	۵	۹		۶
۸					۱		۵	۷
۱				۵			۹	۴
	۳		۴					
	۷	۳	۲				۶	
	۸	۹					۳	
۲								۸

سودوکو ۱۸۳۰

سودوکو

سودوکو Sudoku یک واژه ترکیبی ژاپنی به معنای عددهای بی‌تکرار است و امروزه به جدولی از اعداد گفته می‌شود که به عنوان یک سرگرمی رایج در نشریات کشورهای مختلف به چاپ می‌رسد.

		۸	۷	۶	۵		۴	
	۴		۳	۹			۸	۶
۳			۱	۸		۲	۹	
	۹		۶		۸			۱
	۷	۳				۴		
۶	۱	۵	۹		۳		۲	
۴	۳						۷	۵
۵	۸				۹			
۱	۶	۲						